

تکه‌های برش خورده به هم دوخته می‌شوند تا پوستین، آماده شود

اوستا علی محمد تنها پوستین‌دوز قوچان است

● تنها پوستین‌دوز قوچان

اوستا علی محمد که به ادعای اداره میراث فرهنگی و صنایع دستی قوچان تنها پوستین‌دوز این شهر است مثل بقیه پوستین‌دوزهای شهر و منطقه که برای تأمین معاش به سمت مشاغل دیگر رفته‌اند، مدتی است کارگاهش را جمع کرده و حالا از آن همه خاطره و سابقه و تجربه تنها اتاقکی باقی مانده در گوشه حیاط خانه قدیمی‌اش در قوچان که گاهی برای دل خودش و به اصرار دوستان و مشتریان گذشته، پوستینی می‌دوزد؛ «مشتري خیلی کم شده عمو... قدیم‌ترها زمستان‌ها از بس برف می‌بارید با یکی دو بار پارو کردن، برف تا نزدیک پشت‌بام بالا می‌آمد.

از بس برف زیاد بود هر وقت می‌خواستیم مسجد برویم از در خانه تا مسجد تونل برفی درست می‌کردیم و تا بهار و گرم شدن هوا این تونل دوام داشت. اما حالا این برف‌ها نیست که برای خلاصی از سرمای آن فقط و فقط پوستین لازم باشد».

البته شاید گران بودن مواد اولیه هم در این بی‌رونقی بی‌تقصیر نباشد. او می‌گوید الان جلیقه‌ها حدود ۳ میلیون تومان و پوستین‌ها هم بین ۵ میلیون تا ۱۲ میلیون تومان قیمت دارند.

از نوجوانی سال‌ها گذشت... حالا شب‌های برفی و طوفان و راه‌های بسته شده به خاطر برف‌های شدید، تبدیل به خاطره‌ای برای چوپانان و مردم روستا شده است. حتی گاز هم به روستا آمده و بساط نفت و زغال‌ها و کرسی‌های دم‌دار را جمع کرده است. آقاچان هم چند سالی است که به رحمت خدا رفته و حالا پوستین او تن پوش زمستانی دایی بزرگ‌ترم شده است. لباسی که نه تنها میراثی است از گذشتگان بلکه با وجود تمام فراز و فرودهایی که داشته، هنوز هم بر تن مردان پیر و جوان روستا خودنمایی می‌کند.

که روی آن انجام می‌شد تزیینش می‌کردیم و مشتریان زیادی هم داشت. اما الان ابریشم‌دوزی روی پوستین‌ها از مد افتاده و بیشتر مردم ساده می‌پسندند و البته بیشتر مشتریان هم آقایان هستند». البته همین رودوزی پوستین‌های قوچان وجه تمایز آن با پوستین‌های بقیه شهرها مثل اردبیل و اصفهان است.

در خراسان قسمت پرزدار به سمت داخل است و امکان نقش زدن روی آن هست اما در شهرهای دیگر پشم‌ها روی پوستین هستند.

اوستا علی محمد به شکل پوستین‌ها هم اشاره می‌کند که در این سال‌ها تغییر چندانی نکرده و می‌گوید تفاوت بیشتر پوستین‌ها در سائز آستین آن است. پوستین‌هایی با آستین حدود ۴۰ سانت بیشتر سفارش چوپان‌های بیابان است که می‌خواهند موقع انجام کارها تسلط داشته و دستشان آزاد باشد اما طرح‌های دیگر معمولاً قد آستین با قد پوستین برابری می‌کند و نهایت ۱۰ تا ۲۰ سانت از کل کار کوتاه‌تر است. البته جلیقه، نیم‌تنه، چارق، کلاه پوستی و محصولات دیگر از پوست درست می‌شود اما شهرت اصلی مربوط به همین بالاپوش‌هاست.

نگهداری از این پوستین‌ها هم قوانین خاص خودش را دارد. آن‌ها برای در امان ماندن از بید و آفت نیاز به رسیدگی دارند و طبق توصیه این استاد کهنه‌کار باید تابستان‌ها در جای ثابت گذاشته نشوند و هر از گاهی هوا داده شوند، یعنی در معرض هوای آزاد قرار گیرند و مقداری پودر صابون یا پودر لباس‌شویی به طرف پشم آن بزنند تا سالم بمانند. او می‌گوید: «همین الان هم گاهی مشتری‌های قدیمی پوستین‌هایی برای ترمیم می‌آورند که پدرم دوخته است و عمری بیشتر از ۸۰ سال دارند اما هنوز هم مرغوبیت خود را از دست نداده‌اند چون مثل فرزند خودشان از پوستین مراقبت کرده‌اند».

نگهداری از این پوستین‌ها هم قوانین خاص خودش را دارد. آن‌ها برای در امان ماندن از بید و آفت نیاز به رسیدگی دارند و طبق توصیه این استاد کهنه‌کار باید تابستان‌ها در جای ثابت گذاشته نشوند